

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIEN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van het startquotum voor de opleiding arts en voor de opleiding tandarts
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Op 20 december 2019 besliste de Vlaamse Regering haar goedkeuring te hechten aan het ontwerp van besluit dat het startquotum vastlegt voor de bacheloropleiding in de geneeskunde en voor de bacheloropleiding in de tandheelkunde of met andere woorden. De Vlaamse Regering trekt het startquotum voor de bacheloropleiding in de geneeskunde op van 1153 naar 1276 en het startquotum voor de bacheloropleiding in de tandheelkunde van 147 naar 180. De Vlaamse Regering besliste eveneens om spoedadvies te vragen aan de Raad van State.

Op 7 januari 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'tot vastlegging van het startquotum voor de opleiding arts en voor de opleiding tandarts'. Op 14 januari 2020 heeft de Raad van State advies gegeven. De Raad achtte de adviesvraag onontvankelijk. Meer bepaald houdt dat advies in dat de in de aanhef opgenomen motivering niet dienstig is. Daarenboven stelt de Raad van State dat ook indien een advies op 30 dagen wordt gevraagd, er voldoende tijd zal overblijven om de toekomstige kandidaten voor de opleidingen arts en tandarts in te lichten over de nieuwe startquota.

Daarom werd in overleg met de Raad van State overgegaan tot een gewone adviesaanvraag op 30 dagen. Op 16 januari 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'tot vastlegging van het startquotum voor de opleiding arts en voor de opleiding tandarts'. In haar advies 66.918/1 van 7 februari 2020 geeft de Raad van State gunstig advies. Enkel een vormvereiste in de aanhef en de datum van inwerkingtreding dienen te worden aangepast.

Deze door de Raad van State gesuggereerde wijzigingen werden doorgevoerd in het voorliggende ontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Hoger onderwijs
Operationele doelstelling 5.5 Opleidingen in de gezondheidszorg verbeteren (Beleidsnota
Onderwijs 2019-2024)

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2019/322 van 29 november 2019.
- Het advies nr. 66.887 van 14 januari 2020 van de Raad van State heeft de adviesaanvraag van 7 januari 2020 onontvankelijk verklaard.
- Het advies nr. 66.918/1 van 7 februari 2020 van de Raad van State over de adviesaanvraag van 16 januari 2020 houdt enkel een vormvereiste in over de aanhef en de datum van inwerkingtreding dient te worden aangepast.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

In artikel II.187,§4 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 verleent de decreetgever aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid de startquota jaarlijks aan te passen uiterlijk tegen 1 januari per opleiding (dus voor geneeskunde resp. tandheelkunde) en dus om het aantal kandidaten dat gunstig gerangschikt kan worden voor het volgende academiejaar vast te leggen indien het aantal effectieve starters in het lopende academiejaar afwijkt van het startquotum dat voor die opleiding voor dat academiejaar vooropgesteld was. De regeling opgenomen in voorliggend ontwerp van besluit is conform dat artikel.

Conform artikel II.187 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 kan de Vlaamse Regering bij deze aanpassing van de startquota bijkomend rekening houden met een of meer beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria.

De algemene berekeningswijze van de aanpassing van de startquota is de volgende:

- Stap 1. Het startquotum kan gecorrigeerd worden door de Vlaamse Regering door rekening te houden met deze criteria:
 - 1° het aantal afgestudeerden in de masteropleiding (de factor bèta);
 - 2° het aantal afgestudeerden dat een andere beroepskeuze maakt (de factor gamma);
 - 3° het afnemende beroepenveld;
 - 4° de opleidingscapaciteit.
- Stap 2. Er wordt gecorrigeerd op basis van de niet-opname van het voorgaand jaar (factor delta): het verschil voor 2019 was -31 voor geneeskunde en +21 voor tandheelkunde (inschrijvingscijfers van 2/11/2019).
- Het nieuwe startquotum is aldus het aangepast startquotum o.b.v. 1 of meerdere van de 4 criteria + factor delta

Er wordt geopteerd voor een aanpassing van het startquotum. Conform de bepaling van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 wordt dit middels voorliggend Besluit van de Vlaamse Regering geregeld.

Het aangepaste startquotum blijft gehandhaafd in 2020 en de volgende jaren zolang er geen nieuwe aanpassing gebeurt (cf. Memorie van Toelichting bij de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013).

- VOOR DE OPLEIDING GENEESKUNDE

Concreet worden de volgende criteria voor het nieuwe startquotum geneeskunde gehanteerd:

Het afnemende beroepenveld

De federale quota blijven de basis van de berekening van de Vlaamse startquota. Voor de artsen is de basis het quotum van 860 artsen, vastgelegd in het Koninklijk Besluit van 5 mei 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 juni 2008 betreffende de planning van het medisch aanbod.

In datzelfde KB staat vermeld dat Vlaanderen een tekort aan arts-kandidaten heeft ten bedrage van 1040. Daarom besloot de federale overheid dat dit tekort in de Vlaamse Gemeenschap aangezuiverd wordt door de quota van 2025 te verhogen met 8%. De facto bedraagt het maximaal aantal geattesteerde arts-kandidaten voor 2025 in de Vlaamse Gemeenschap dus 929, d.w.z. 860 + 69. Deze compensatie is in dat Koninklijk Besluit vastgelegd. Voor de startquota van 2020 neemt Vlaanderen dit getal als vertrekbasis.

Bijkomend wil de Vlaamse Gemeenschap het opgebouwde tekort van 1040 eenheden (niet-opgenomen RIZIV-nummers uit het verleden, cf. KB van 5/5/2019) sneller aflossen door gebruik te maken van de mogelijkheid om haar quotum te verhogen om de te weinig in het verleden opgeleide artsen te recupereren.

Daarom wordt een bijkomende compensatie ter waarde van 10% van het tekort dat bij KB aan Vlaanderen is toegewezen, voorgesteld. Dit stemt overeen met 104 eenheden (10% van 1040). De argumentering voor deze extra 10% is het afnemend beroepenveld, zoals in de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 beschreven en zoals geobjectiveerd door de federale planningscommissie en vastgelegd bij het Koninklijk Besluit van 5 mei 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 juni 2008 betreffende de planning van het medisch aanbod (tekort van 1040 eenheden).

Het contingent voor de berekening van het startquotum arts is bijgevolg $929 + 104 = 1033$.

Het aantal afgestudeerden in de masteropleiding

Dit wordt ook de factor bèta genoemd.

In de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 (startquota van 2018) werd de factor bèta berekend op basis van een cohorte-analyse. Voor de startquota van 2019 werd deze factor constant gehouden, omdat er op dat moment geen recentere gegevens beschikbaar waren en omdat we verwachtten dat er toch geen grote wijziging zou zijn opgetreden op één jaar tijd.

Inmiddels zijn er wel recentere gegevens beschikbaar in de databank hoger onderwijs. Daarom werd de factor bèta geactualiseerd.

Voor de opleiding geneeskunde is de factor β gelijk aan 0,109 (10,9%).

Het aantal afgestudeerden dat een andere beroepskeuze maakt

Dit wordt ook de factor gamma genoemd.

In de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 (startquota van 2018) werd de factor gamma berekend op basis van een cohorte-analyse. Aangezien wordt verwacht dat deze factor slechts in

zeer geringe mate wijzigt op 2 jaar tijd en aangezien er nog geen recentere gegevens beschikbaar zijn, werd de factor gamma constant gehouden in vergelijking met de berekening voor 2018 en 2019 (gamma = 0,069).

Opleidingscapaciteit

Aangezien er zich aan de Vlaamse universiteiten geen manifeste problemen voordoen met de opleidingscapaciteit voor geneeskunde en de Vlaamse universiteiten gezamenlijk een verantwoorde verhoging voor het startquotum aankunnen, werd dit criterium (criterium 4) niet apart in rekening gebracht voor de startquota vanaf 2020.

Tussentijds resultaat van deze berekening is 1.245 voor de opleiding geneeskunde.

Vervolgens wordt, zoals voorzien in de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, de niet-opname van het voorgaand jaar verrekend (factor delta): het verschil voor 2019 was -31 voor geneeskunde.

Concreet resulteert deze berekeningswijze in een **startquotum van 1.276 voor de opleiding in de geneeskunde.**

- VOOR DE OPLEIDING TANDHEELKUNDE

De federale quota blijven de basis voor de berekening. Voor de tandartsen is de basis het quotum van 136 tandartsen, vastgelegd in het Koninklijk Besluit van 5 mei 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 augustus 2011 betreffende de planning van het aanbod van de tandheelkunde.

De federale quota zijn vastgelegd voor de periode 2020 tot het jaar 2024, terwijl het startquotum voor 2020 dient afgestemd te zijn op de situatie in 2025 ("vijfjarige" opleiding van 300 studiepunten). De federale overheid legde voor de periode vanaf 2025 echter nog geen startquota vast.

De Vlaamse Overheid dient dus zelf een inschatting te maken van het afnemende beroepenveld in de periode vanaf 2025 om voldoende instroom in de opleiding (en afstuderende masters in 2025) te garanderen.

We gaan hiervoor voort op de meest recente cijfers van de Federale Planningscommissie (bron: FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu; Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen (2019). *Algemeen Tandartsen op de Arbeidsmarkt 2004-2016 – Resultaten van de PlanKad Gegevenskoppeling FOD VVVL – Datawarehouse AM&SB – RIZIV*. Brussel: FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. 25/6/2019 gevalideerd).

Zoals uit de tabel hieronder blijkt, voorziet de Federale Planningscommissie in de periode 2025-2030 een stijgende uitstroom van gelicentieerde beroepsbeoefenaars vanaf 2025 (cohort 55<60 – cijfers uit 2016).

Tabel 3a. Verdeling van de Algemeen tandartsen (LTP - PA - PR) volgens leeftijd en geslacht, per gewest van activiteit, 31/12/2016

Vlaams Gewest										
	LTP	PA	PR	% van totaal LTP	Mannen		Vrouwen		Leeftijdspiramide	
					LTP	PR	LTP	PR	% van totaal LTP	
<30	419	409	394		149	141	270	253		
30<35	295	288	282		90	84	205	198		
35<40	249	231	214		90	73	159	141		
40<45	417	391	366		134	108	283	258		
45<50	334	325	296		95	79	239	217		
50<55	582	551	499		272	233	310	266		
55<60	977	930	837		591	524	386	313		
60<65	901	811	703		582	481	319	222		
65<70	428	229	199		309	166	119	33		
70+	534	119	73		448	72	86	1		
Tot.	5.136	4.284	3.863		2.760	1.961	2.376	1.902		

Brussels Hoofdstedelijk Gewest										
	LTP	PA	PR	% van totaal LTP	Mannen		Vrouwen		Leeftijdspiramide	
					LTP	PR	LTP	PR	% van totaal LTP	
<30	130	118	114		51	45	79	69		
30<35	103	95	87		44	35	59	52		
35<40	100	90	85		49	42	51	43		
40<45	80	75	68		32	29	48	39		
45<50	107	104	95		52	45	55	50		
50<55	129	118	108		71	60	58	48		
55<60	171	160	135		103	82	68	53		
60<65	132	124	100		67	53	65	47		
65<70	85	57	48		47	26	38	22		
70+	131	41	19		95	14	36	5		
Tot.	1.168	982	859		611	431	557	428		

Bron: FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu; Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen (2019, p.10).

De planningscommissie zal hier rekening mee moeten houden in het bepalen van de quota voor de periode vanaf 2025. De Vlaamse Regering wil vandaag al diligent optreden door de verwachte uitstroom maximaal op te vangen en voldoende instroom te garanderen.

Meer concreet zien de criteria er als volgt uit:

Het quotum 2024, zoals vastgelegd door de federale overheid, is 136. Dit wordt als uitgangspunt genomen voor het bepalen van het startquotum voor de opleiding tandheelkunde in 2020.

Het aantal afgestudeerden in de masteropleiding

Dit wordt ook de factor bèta genoemd.

Voor de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 (startquota van 2018) werd de factor bèta berekend op basis van een cohorte-analyse. Voor de startquota van 2019 werd deze factor constant gehouden omdat er op dat moment geen recentere gegevens beschikbaar waren en omdat we verwachtten dat er toch geen grote wijziging zou zijn opgetreden op één jaar tijd.

Inmiddels zijn er wel recentere gegevens beschikbaar in de databank hoger onderwijs. Daarom werd de factor bèta geactualiseerd.

Voor de opleiding in de tandheelkunde is de factor β gelijk aan 0,142 (14,2%)

Het aantal afgestudeerden dat een andere beroepskeuze maakt

Dit wordt ook de factor gamma genoemd.

Voor de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 (startquota van 2018) werd de factor gamma berekend op basis van een cohorte-analyse. Aangezien we verwachten dat deze factor slechts in zeer geringe mate wijzigt op 2 jaar tijd en aangezien er nog geen recentere gegevens beschikbaar zijn, werd de factor gamma constant gehouden in vergelijking met de berekening voor 2018 en 2019 (gamma = 0,122).

De niet-opname van het voorafgaand jaar

Dit wordt ook de factor delta genoemd.

Vervolgens wordt, zoals voorzien in de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, de niet-opname van het voorgaand jaar verrekend (factor delta): het verschil voor 2019 was +21 voor tandheelkunde.

Afnemend beroepenveld en opleidingscapaciteit

Zoals reeds gemotiveerd (cf. supra) wordt een grotere uitstroom verwacht in het afnemend beroepenveld voor de periode 2025-2030. Bijgevolg wil de Vlaamse Regering de opleidingscapaciteit maximaal benutten om de instroom zoveel als mogelijk op de verwachte uitstroom af te stemmen. In overleg met de instellingen wordt deze vandaag ingeschat op 180 opleidingsplaatsen. Het startquotum wordt bijgevolg met 20 eenheden verhoogd om deze opleidingsplaatsen maximaal te benutten.

Concreet resulteert de berekeningswijze in een **startquotum van 180 opleidingsplaatsen voor de opleiding in de tandheelkunde.**

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

De artikelen behoeven geen verdere commentaar.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 9 december 2019.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op het personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de ontvangsten, de investeringen of de schuld.

4. VERDER TRAJECT

Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS), dat verantwoordelijk is voor de organisatie van de toelatingsexamens arts en tandarts, zal de beslissing uitvoeren. Meer bepaald wordt de beslissing verwerkt in het examen- en werkingsreglement van de toelatingsexamens en gecommuniceerd op de website van de toelatingsexamens arts en tandarts.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van het startquotum voor de opleiding arts en voor de opleiding tandarts;
- 2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS